

Министерство образования Республики Саха (Якутия) Муниципальное казенное учреждение «Муниципальный орган управления образования»

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение «Бордонская средняя общеобразовательная школа»

Рассмотрено :

на заседании МС

протокол № 1 от «29» 08 2017г

согласовано:

заместитель директора

по учебной работе Спирова ЛН

« 29 » августа 2017г

Утверждено:

директор школы

(Григорьев ВТ)

« 29 » августа 2017г

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА учителя якутского языка и литературы МБОУ «Бордонская средняя общеобразовательная школа» на 2017 - 2018 учебный год

Предмет: якутский язык

Класс: 9

Учитель: Павлова С.Н

Количество часов в неделю: 2 часа.

Количество часов по программе: 68 ч.. Программа: Семенова С.С уо.д.а. Сахалыы оскуола программата. Саха тыла. 5-11 кылаас. Дь.,2000 с.

Составлено в соответствии с программным требованием, учебник «Саха тыла» для 8-9 кл. якутской школы, рекомендовано Министерством образования Республики Саха (Якутия). / Авторы: И.П.Винокуров, Г.Г.Филиппов, М.Е.Филиппова; Ред. Т.И.Петрова.- Якутск: Бичик, 2003. – 120 с. В тематическом планировании отражены подробно типы уроков, цели, справочные материалы, домашние задания

	1 четверть	2 четверть	3 четверть	4 четверть
Всего часов по программе				
Дано уроков фактически				

Не выполнено (указать причину)				
--------------------------------	--	--	--	--

Быһаары сурук

Саха Республикатыгар орто оскуолаҕа саха тылын уерэтии государственной суолталаах икки докумуоцца олобулар:

1. 1992 с. муус устар 4 кунугэр ылыллыбыт Саха Республикатын Конституциятын 46-с ыстатыйатыгар «Саха Республикатын государственной тылларынан саха уонна нуучча тыла буолаллар» диэн суруллубута. Ол аата саха тыла уерэххэ, улэ5э-хамнаска, дыала-докумуон толоруутугар, общественной олох бары эйгэтигэр толору туттулар бырааптаах тыл буолар.
2. СР Правительства 1991 с. ыам ыйын 23 кунугэр «Саха Республикатын национальной оскуолаларын сацардан сайыннары концепциятын» бигэргэпитэ. Концепция о5о кыра сааһыттан орто оскуоланы бүтэриэр диэри тереебут тылынан иитиллэр, уерэнэр конституциянан керуллубут демократической быраабын олоххо киллэрэр принциби тутуһар.

О5о тереебут тыла уерэ5и-билиини кэбэ5эстик ылынар, еие-толкуйа тобуллар, майгыта-сигилитэ олохсуйар, айар-тугар дьобура сайдар айылбаттан айыллыбыт эйгэтэ буолар.

Норуот олорут оло5о, тына-дьылбата тылыгар сеце сылдыар. О5о теруе5уттэн ийэ тылын эйгэтигэр иитилиннэ5инэ, омук кутун-сурун, ер уйэлэргэ муспут муудараһын этигэр-хааныгар ицэринэр, тереебут тылын, бэйэтин омугун ытыктыыр-харыстыыр киһи буолар. Ийэ тыллаах киһи атын омук дьонун кытта тэцнэ5ин билинэн, дьиц интернациональной тыыцца иитиллэр.

Хайа да омук тереебут тылын билэр, таптыыр, сыаналыыр кэнчээри ыччаттаах буолла5ына, тыыннаах буолар, салгыы сайдар, барбарар кыахтанар. Тыл – бутун норуот национальной баайа, кэлэр кэскилэ.

Саха тыла – саха оскуолатыгар уерэх тыла, билии-керуу терде буолар. Уерэнээччи тыл уерэ5ин туһунан сурун ейдебулэ, ситимнээн сацарар уеруйэ5э, ырытар-толкуйдуур, оцорон керер дьобура мацнай тереебут тыл уруогар олохсуйар.

Онтон салгыы о5о атын уерэх предметтерин ис хоһоонун тереебут тылынан ордук чэпчэкирик ейдуур. Билиитэ-керуутэ кэцээн истэ5ин ахсын тылын саппааһа байар, онон атын предметтери сахалыы уерэтии тереебут тылы баһылыырга кемелерер.

Тереебут тылын учугэйдик билэр уерэнээччи ол ейдебулугэр, сатабылыгар, уеруйэ5эр тирэ5ирэн, нуучча тылын, омук тылларын эмиэ тургэнник уерэтэр. Хас да тылы билэр киһи информацияны ылар, туһанар кыа5а улам улаатан иһэр.

Ити курдук саха тылын оскуолаҕа уерэтии бары предметтери уерэтиини кытта быһаччы ситимнээх, онно акылаат буолар ураты суолталанар.

Итинэн сибээстээн саха тылыгар уерэтии программа орто оскуоланы бүтэрэр уерэнээччигэ маннык ирдэбили туруорар:

1. Уерэнээччи улэ5э-хамнаска, дыалаҕа-куолуга, общественной олоххо тереебут тылынан хомо5ойдук кэпсэтэр, санаатын сааһылаан этэр, суруйар.

2. Саха тылын уерэбин, тыл культуратын туһунан ейдебулу ылар, литературнай нуорманы билэр, тереебут тылын барба баайын сыаналыыр, сатаан туһанар.

3. Ийэ тылын баайынан, кэрэтинэн киэн туттар, тереебут тыла сайдарын туһугар туруулаһар, кэлэр келуенэбэ тириэрдэр ытык иэстээбин ейдуур.

Оскуолаба тереебут тылы уерэтии предметэ – саха литературнай тыла.т литературнай тыл хайа да омукка тыл сайдытын саамай урдук кестуутэ. Литературнай тыл диэн норуот буттуун билэр, харыстанар бигэ нуормалаах, арацаламмыт араас истииллээх, тыл талыллыбыт, нарыламмыт, чочуллубут керуцэ буолар.

Билилци уерэх этэринэн, тылы билии икки таһымнаах:

1. Литературнай тыл нуорматын баһылааһын, ол аата тыл фонетическай, лексическай, грамматическай сокуоннарын билии;

2. Тыл культуратын ирдэбиллин, стилистиканы билии, а.э., тыл олоххо туттуллар сиэрин, уеруйэбин, быраабылатын тутуһан сацары, суруйуу.

Итиннэ олобуран, билигин саха тылын орто оскуолаба уерэтии икки хайысханы тутуһар:

А) саха тылын уерэбин туһунан ейдебулу, литературнай тыл нуормаларын билии;

Б) тыл культуратын, стилистика ирдэбиллэригэр тирэбирэн, ситимнээн сацарар уеруйэби (ситимнээх сацаны) сайыннары.

Саха тылын уерэтии маннык ис хоһоонноох буолар:

Лексиканы уерэтии саха омук тылын барба баайын арыян, тылы араас эйгэбэ, араас сыалга-сорукка сатаан туттар кыабы биэрэр.

Фонетика салаата саха тылын дорбоонун ураты айылгытын кердерен, саха тылын уйэлээх угэстэрин харыстыырга олук охсор.

Морфология араас саца чааһа уескуур уонна уларыһар халыыбын уерэтэн, тыл литературнай нуорматын арааран билэргэ уонна тутуһарга уерэтэр.

Синтаксис сахалыы этии эгэлгэ арааһын билиһиннэрэн, уерэнээччи саныыр санаатын толору этэригэр, ситимнээх сацата сайдарыгар терут буолар.

Таба суруйуу уонна сурук бэлиэтин быраабылатын сахалыы сурук тыла халбацнаабат биир бигэ керуцнээх, тургэнник ейденер буоларын хааччыһар.

Тыл культурата, стилистика уонна функциональнай стиль ейдебуллэрэ уерэнээччи сацарар сацата ыраас, хомобой, этигэн, урдук культуралаах буоларыгар кемелеһер.

Саха тылын оскуолаба уерэтии маннык сыалы-соругу туруорар:

1. Саха тылын барба баайын, тутулун, уратытын обо ейугэр-сурэбэр тийэр курдук арыян кердеруу.

2. Орто оскуоланы бутэрэр уерэнээччигэ араас эйгэбэ, араас наадаба сахалыы сатаан сацарар, суруйар дьобуру ицэрии.

3. Саха тылын талы-талба кэрэтин биллэрэн, ийэ тылын себулуур, харыстыыр, терут культуратын биһириир, омугун сыаналыыр, убаастыыр ыччаты иитэн таһаары.

4. 9 кылаас (68 чаас)

5.

№	Уопсай тема	Ытыгылар кунэ	Ытыгылыбыт кунэ	Урок темата	чааһа	Уерэтии сиэрин ис хоһооно	Уерэнээччи тугу билиэхтээбэ, сагыахтааба	Эбии литература, дьыһэ рлэ
---	-------------	---------------	-----------------	-------------	-------	---------------------------	--	----------------------------

1	Тыл уерэбэ (34 чаас)	2.09	2.09	Саха тыла – Саха Республикатын государственной тыла	1			
2		5.09	5.09	Урут үрүппити хатылаа ын	1	Холбуу этии үйдүбүлэ, бэлиэтэ. Ситим тыл уонна ситимниир тыл. Холбуу этиигэ сурук бэлиэтэ.		Быраабылалары хатылаа ын
3		9.09	9.09	Бэрэбиэркэлиир диктант	1			
4 5 6	Сахалыы этии стилистиката	12.09	12.09	Тыл ситимин нуормата	3	Синонимия үйдүбүлэ. са² аарар са² аа суолтата. Лексическэй, морфологической, синтаксической синоним. Стилистическэй кырааскалаах лексика. намыах стиль - сүрүн стиль - үрдүк стиль.	Тыл ситимин араа ын быаарар (чи²этии). Тыл ситимигэр нуучча тылын сабыдыалын таба к³р³р, к³нн³р³р. Тыл ситимин нуорматын	16 эрч. 13 стр.(тыл ситимин суруй, ханнык ситим буоларын эти²).
16.09		16.09						
19.09		19.09						

						Са² аарар са² а истиилин тылын-³ үн араа а. Стилистика үйдүбүлэ, суолтата. Стил-й нуорма, стил-й алтас үйдүбүлэ. Тыл ситимин араа а (хатылаа ын). Саха тылыгар сыстыы, салайыы, тардыы, с³пс³ үү ситими туттар үрүйэх. Нуучча тылын сабыдыалынан тыл сахалыы ситимин уларытыы: сыстыыны салайыы, тардыы ситим үтүрүйэр түбэлтэтэ. Тардыы ситими салайыы солбуйара. Салайыы ситим паде ын бутуйуу. Итэҕэс с³пс³ үү оннугар толору с³пс³ үү киллэриитэ.	туту ар.	22 эрч., 14 стр. (скобка и итгэн биир халыыбы талан, тыл ситимин о²ору²). 24 эрч. Пч., 16 стр.(с³пт³³х варианы талан, этиини суруйу²)
7	Судургу этии стилистиката	23.09	23.09	Этии араа ын стилистическэй уратыта	1	Сээн этии стилистиката. Тэнийбэтэх уонна толорууга суох этии стил-й уратыта. Ыйытыы этии стилистиката. Интонация, логической охсуу оруола. Риторической ыйытыы стил-й уратыта. Соруйар этии стилистиката. Соруйуу, к³рд³ үү, баа сана араас дэгэтин соруйар этиинэн биэрэр үрүйэх. Күрүрдэр этии стилистиката. Күрүрдэр этии анабыла.	Сээн, ыйытыы, соруйар, күрүрдэр этии стилистическэй кыатын быаарар, суолтатын араарар. Этии араа ын хардарыта солбуйан, ис хооноо хайдах уларытарын тэ²нээн к³р³р. Араас тииптээх этии дэгэтин са² аарар са² атыгар сатаан ту анар.	60 с., 142 эрч. (сирэйдэммэтэх этиини атын халыыбынан солбуйу²).

8		26.09	26.09	Этиигэ тыл бэрээдэгин стилистическэй уратыта	1	Сахалы этиигэ тыл бэрээдэгэ (хатылаа'ын). Тыл бэрээдэгин анаан-минээн уонна сы'а уларытыы, онтон этии ис хо'оонун тутулууга. Этиигэ тыл т'тт'рү бэрээдэгэ (инверсия). Тыл т'тт'рү бэрээдэгин араас истиилгэ ту'аны.	Этиигэ тыл бэрээдэгин соруйан уонна сы'а уларытар т'бэлтэни арааран к'р'р, к'нн'р'р. Кэпсэтии, уус-уран, публицистика, дыялаа истиилигэр тыл т'тт'рү бэрээдэгин суолтатын бы'аарар. Санааны чорботорго тыл бэрээдэгин сатаан ту'анар.	36 с., 78 эрч. (кэпсиэрэни с'пт'х сиригэр туруоран к'нн'рү').
9 10 11 12		3.10 7.10 10.10 14.10		Этии чилиэнин стилистическэй уратыта	4	Синоним суолталаах араас этии чилиэнэ. Били'и саха тылыгар са'а м'скүр (-аа'ын -ыы, -ааччы, тык сы'ыарылаах) уонна атын са'а чаа'ыттан к'р'р (ааттыйбыт) халып т'рүт м'рүй'ин м'рүй'эн, киэ'ник тар'анара. ¥'скээбит халыбы эбэтэр ааттыйбыт тылы дыялаа, наука истиилигэр хото туттуу. Да'аамыр стилистиката. Да'аамыры дыялаа тылыгар уонна уус-уран айымньыга туттуу уратыта. Кэпсиэрэ стилистиката. Кэпсэтии истиилигэр к'рү' халыбын (ыла о'уста, тура биэрдэ), дыялаа истиилигэр арахсыбат кэпсиэрэни (расщепленное сказуемое – кыттыны ылла, ыйыты биэрдэ) туттуу. Сэ'ргиир истиилгэ	Араас халыбынан бэриллэр этии чилиэнин стилистическэй уратытын араарар, сатаан бы'аарар. Этии чилиэнэ истиил ирдэбилиттэн туоруур т'бэлтэтин таба к'р'р, к'нн'р'р. Араас халыптаах этии чилиэнин истиилгэ д'рэлээн сатаан туттар.	-Быраабыла, 27 с., 60 эрч. (дыялаа, наука стилигэр тар'амыт нууччалыы тутуллаах аат кэпсиэрэни саха тылыгар м'рүй'эх кэпсиэрэнэн солбуйан суруйу'. -29 с., 63 эрч. (аат туохтуур бы'арыны атын вариантынан солбуйан к'рү'. -31

						туохтуур кэмин, соруйар киэби атын суолтаа туттуу. Бы'ары стилистиката. Да'аа'ын аат уо. аат туохтуур бы'ары туттулар эйгэтэ. Нуучча тылын сабыдыалынан аат туохтуур, солбуйар аат бы'арыны ордук-хо'у туттуу (тыстан тигиллибит этэрбэс, бэйэтин м'лэтин са'алыыр). Си'илии стилистиката. Си'илии буолар – тык сы'ыарылаах уонна т'рүт сы'ыат, сы'ыат туохтуур, аттары халып дэгэтэ, туттулар эйгэтэ (табатык суруй – таба суруй, бол'омтолоохтук и'ит - бол'ойон и'ит).		с., 67 эрч. (туохтууру ааспыт кэм'э туруору'). -32 с., 68 эрч. (соруйар киэпк'э турар кэпсиэрэни атын халыптаах синоним кэпсиэрэни булан солбуйан суруйу').
--	--	--	--	--	--	--	--	--

13 14		17.10 21.10		Биир уустаах чилиэн стилистическэй уратыга	2	Биир уустаах чилиэн ситимнэ'эр ньымата (хатылаа'ын). Биир уустаах чилиэн араас истиилгэ ситимнэ'эр уратыга.	Биир уустаах чилиэн ситимнэ'эр ньыматын дэгэтин 'эйдүр, сатаан бы'аарар. Биир уустаах чилиэн ситимэ стиль ирдэбилитгэн туоруур тибэлтэтин таба к'р'р, к'нн'р'р. Б.у.ч. истиилгэ дь'рэлээн сатаан ситимнээн туттар.	48 с., быраахпыт 109 6-х (айымньыгтанбулан уустаах чил э' суруйу ²).
15		24.10		Хонтуруолунай диктант. «Кысчаан крлэрэ»	1	У'рэнээчи билиитин, сатабылын тургутан к'р'р		
16 17		28.10		Ту'улуу уонна кыбытык тыл стилистическэй уратыга	2	Ту'улуу суолтата, сурук бэлиэтэ (хатылаа'ын). Сахалы ту'улуур тыл баайа, дэгэт суолтата, уусуран уратыга. Этии кэннигэр турар ту'улуу стилистическэй уратыга. Араас т'гэ ² э (истиилгэ) ту'улууну туттуу. Кыбытык тыл суолтата, сурук бэлиэтэ (хатылаа'ын). Сахалы кыбытык тыл дэгэтэ, араас истиилгэ туттуллара.	Ту'улууну булан, дэгэт суолтатын бы'аарар. Ту'улууну сорудах бы'ытынан солбуйар, этии ис хо'оно хайдах уларыйарын ыйар. Ту'улуу истиил ирдэбилин кэ'эр тибэлтэтин 'эйд'эн к'р'р. Сахалы ту'улуу араа'ын истиил ирдэбилигэр дь'рэлээн ту'анар. Уус-уран айымньыга, са'арар са'ата кыбытык тылы булар, суолтатын бы'аарар, автор сатабылын сыанальыр. Кыбытык тыл араа'ын истиил ирдэбилигэр дь'рэлээн туттар.	
18 1 2		11.11 14.11 18.11		Биир састааптаах этии	3	Биир састааптаах этии араа'а (хатылаа'ын). Биир састааптаах этии баай стилистическэй кыа±а. Ааттыыр этии стил-й уратыга, туттуллар эйгэтэ.	Биир састааптаах этии ураты кыа±ын 'эйдүр, араа'ын сорудах бы'ытынан солбуйар, суолтата	

				стилистическэй уратыта		Ту'аана суох этии стил-й суолтата. Сирэйдэммэтэх этии стилистиката. Биир састааптаах этии араа'ын норуот тылынан уусуран айымньытыгар, уус-уран суруйууга, публицистика, дьыала истиилигэр туттуу уратыта. Били ^{2 2} и саха тылыгар биир састааптаах этиини туттарга истиил ирдэбилин кэ'ии, дьыала истиилигэр тар±аныыта (туруору тылбаас). Саха тыла биир халыыпка киирэн, этигэн кцм'э м ³ лт ^{3 3} μнэ, дьайыта.	уларыйарын сатаан бы'аарар. Биир састааптаах этии истиил ирдэбилин кэ'эр тибэлтэтин булан к ³ р ³ р, к ³ нн ³ р ³ р. Биир састааптаах этии араа'ын истиил ирдэбилигэр дь ³ рэлээн туттар.	
3 4		21.11 25.11		Судургу этии стилистикатын хатылаа'ын	2	Судургу этии стилистикатын хатылаа'ын.		
5		28.11		Аахпыттан суруйуу. «До±ор»	1			
6	Холбуу этии стилистиката. Тэ ^{2 2} э холбоммут холбуу этии стилистиката 6 чаас	2.12		Тэ ^{2 2} э холбоммут холбуу этии араа'а	1	Холбуу этии ³ йд ³ бмлэ, бэлиэтэ. Тэ ^{2 2} э холбоммут уонна ба'ылатыылаах холбуу этии. Ситим тыл уонна ситимниир тыл. Холбуу этиигэ сурук бэлиэтэ. Тэ ^{2 2} э холбоммут холбуу этии араа'а: тэ ² суолталаах уонна ба'ылыыр суолталаах тэ ^{2 2} э холбоммут холбуу этии. Тэ ^{2 2} э холбоммут холбуу этии стилистическэй уратыта: утарыта туруоруу, ханыылыы тутуу, дь ³ рэлээн этии. Тэ ² суолталаах холбуу этиини уусуран айымньыта, публицистиката, наука истиилигэр туттуу.	Тиэкистэн тэ ^{2 2} э холбоммут холбуу этии араа'ын булар, стилистическэй суолтатын бы'аарар. Тэ ² суолталаах холбуу этиини истиил ирдэбилигэр дь ³ рэлээн туттар.	
7 8		5.12 9.12		Тэ ² суолталаах тэ ^{2 2} э холбоммут холбуу этии араа'а	2	Тэ ² суолталаах тэ ^{2 2} э холбоммут холбуу этии араа'а (тц ³ рт араастаах): тэ ² кэмнээх, талар суолталаах, утуу-субуу суолталаах, утары суолталаах. Тэ ² суолталаах холбуу этиигэ туттуллар ситим тыл, сурук бэлиэтэ. Тэ ² суолталаах холбуу этии суолтатын бы'аарар. Сурук бэлиэтин бы'аарар, туруорар. Сыы'а турбут эбэтэр к ³ пцт сурук бэлиэтин булан к ³ нн ³ р ³ р. Тэ ² суолталаах холбуу этии араа'ын соруудах бы'ытынан о ² орор, сурук бэлиэтин туруорар.	Тиэкистэн тэ ^{2 2} э холбоммут холбуу этии араа'ын булар, стилистическэй суолтатын бы'аарар. Тэ ² суолталаах холбуу этиини истиил ирдэбилигэр дь ³ рэлээн туттар.	

9 10		12.12 16.12		Ба'ылыр суолталаах тэ ² э	2	Ба'ылыр суолталаах тэ ² э холбоммут холбуу этии араа'а (үс араастаах): т ³ ү ³ т суолталаах, тэ ² ниир	Тиэкистэн тэ ² э холбоммут холбуу этии араа'ын булар, стилистическэй	
---------	--	----------------	--	--	---	--	---	--

				холбоммут холбуу этии араа'а		суолталаах, тымктыр суолталаах. Туттуллар ситим тыл, сурук бэлиэтэ.	суолтатын бы'аарар. Ба'ылыр суолталаах тэ ² э холбоммут холбуу этиини истиил ирдэбилигэр дьү ³ рэлээн туттар.	
11		19.12		Тэ ² э холбоммут холбуу этии стилистиката	1			
12		23.12.		Диктант. «Айыпта кэрэтэ»	1			
13	Ба'ылатыл аах холбуу этии 6 чаас 3 чиэппэр	26.12		Ба'ылатылаах холбуу этии	1	Ба'ылатылаах холбуу этии араа'а. Ба'ылатылаах холбуу этии стилистическэй уратыта. Ба'ылатылаах холбуу этиини уусуран, публицистика, дыала, наука истиилигэр туттуу.	Тиэкистэн ба'ылатылаах холбуу этии араа'ын булар, стилистическэй суолтатын бы'аарар. Ба'ылатылаах холбуу этии араа'ын истиил ирдэбилигэр дьү ³ рэлээн туттар.	
14 1 2		13.01 16.01 20.01		Си'илии салаа этии араа'а	3			
3		23.01		Бэрэбиэркэлиир үлэ.	1			
4 5 6		27.01 3.02 6.02		Ту'аан, толоруу, бы'арыы, си'илии уонна кэпсиирэ холбуу этиилэр	3	Ту'аан, толоруу, бы'арыы, си'илии уонна кэпсиирэ холбуу этиилэр. Холбуу этии араа'ын бы'аарар ньыма. Уустук тутуллаах холбуу этии үйдүбүлэ. Уустук тутуллаах холбуу этии чаастарын ситимнэ'эр ньымата: утум-ситим ба'ылатан, биир уустаах чилиэн курдук кэккэлэ'э. Уустук тутуллаах холбуу этиигэ сурук бэлиэтэ. Сурук бэлиэтэ турар уонна турбат түбэлтэлэрэ	ыйыты туруоран бы'аарар, тугаах уонна салаа чаас ситимнэ'эр ньыматын ыйар, сурук бэлиэтин бы'аарар, бэйэтэ туруорар.	
7		10.02		Хатылаа'ын	1	Холбуу этии стилистикатын хатылаа'ын		
8		13.02		Тургутук-тест	1	Ұ ³ рэнээччи билиитин тургутуу		
9	17.02		Диктант. «Кыысчаан күлэрэ»	1	Ұ ³ рэнээччи билиитин, сатабылын тургутуу.			

10 11 12	Ситимнээх са²а (34 чаас) Тиэкис синтакси́а (10 чаас)	20.02 24.02		Тиэкис ³ йд ³ бцлэ, бэлиэтэ	3	Тиэкис ³ йд ³ бцлэ, бэлиэтэ: тиэмэтэ, сцрцн санаата, аата, тутула, ис хо ¹ оонун уонна этиитин ситимэ (хатылаа ¹ ын) Тиэкис ³ йд ³ бцлэ, тыл ц ³ рэ±эр уонна кцннээ±и олоххо ситимнээн са ² арыы. Суругунан уонна тылынан тиэкис. Тиэмэ ис хо ¹ оонун арыйыы. Матырыйаалы хомуйуу, талыы, саа ¹ ылаа ¹ ын, байытыы. Матырыйаалы хомуйуу алба ¹ а. Тиэкис харата уонна црц ² э.	Тиэки ¹ и ырытыыны истэр. Ол холобурунан тиэки ¹ и бэйэтэ ырытар. Тиэкис итэ±э ¹ ин таба к ³ р ³ р, арааран ааттыыр. Бэлэм тиэкис итэ±э ¹ ин к ³ нн ³ р ³ р. Бэриллибит тиэмэни матырыйаал хомуйан, киэ ² ник арыйарга эрчиллэр. Тиэкистэн сцрцн санаатын арыйар этиини булар, эпиграбы талар.
----------------	--	----------------	--	---	---	---	---

						Тиэкис ис хо ¹ оонун итэ±э ¹ э: ки ¹ и ³ йдгэр тиспэт, тиэмэни ситэ арыйбат, са ² аны эппэт, логическай утума м ³ лт ³ х (урут-хойут кэлэр), атын тиэмэ±э халыйар, о.д.а. Тиэкис сцрцн санаатын арыйар ньыма араа ¹ а. Эпиграф. Эпиграф араа ¹ а. Тиэкис сцрцн санаата уонна тыла ³ ³ . Тиэмэ аата. Аат араа ¹ а (тиэмэни, сцрцн санааны бэлиэтиир аат). Тиэкис итэ±э ¹ э: сцрцн санаата чуолкайа суох, тыла- ³ ³ с ³ п тибэспэт. Аата ис хо ¹ оонун кытта дьр ³ рэлэспэт.	Тиэкис сцрцн санаатын арыйар тылы- ³ ³ туттан уларытар, тупсарар.
13		3.03		Эйт ³ н суруйуу. «Сахам сирин кы ¹ ына»	1		
14 15 16		6.03 10.03 13.03		Тиэкискэ этии ситимэ.	3	Тиэкискэ этии ситимин к ³ рц ² э: субуруччу уонна кэккэлэ ¹ э ситим. Этиини ситимниир ньыма араа ¹ а: лексическай, морфологическай, синтаксическай ньыма. Лексическай ситим: хатыланар тыл, биир олохтоох тыл, синоним, антоним. Морфологическай ситим: сирэй уонна ыйар солбуйар аат, мистэ, кэм сы ¹ ыата, ситим тыл араа ¹ а, эбиискэ, туохтууру биир кэм ² э туттуу. Синтаксическай ситим: биир тутуллаах этии, тыл бэрээдэгэ, кыбытык тыл араа ¹ а.	Тиэкискэ этии ситимин арааран к ³ р ³ р, тупсарар. Этиини ситимниир ньыманы солбуйан к ³ р ³ р, суолтата уларыарын бол±ойор. Этиини араас ньыманан ситимнээн салгыыр.

					Этии ситимин итэ±э´э: ситимэ суох этии, ньыма дьада ² ыта, истиил ирдэбилин кэ´эрэ.			
17		17.03		Хонтуруолунай диктант. «Уоту уотунан»	1			
18		20.03		£йт ³ н суруйуу «Мин Сунтаарым»	1			
19 20		3.04 7.04.		Тиэкис чаа´а. Абзац. Былаан.	2	Тиэкис кириитэ, сүрүн чаа´а, түмүгэ. Тиэмэ уонна кэрчик тиэмэ. Абзац. Абзац тутула: абзацтаах этии (абзацное предложение), ортоку чаа´а, бүтүртэ (концовка). Абзац пропорцията (строка ахсаана). Тиэкис пропорцията. Толорута суох чаастаах тиэкис (жанр). Тиэкис тутулун итэ±э´э: ис чаа´а чуолкайа суох. Кэрчик тиэмэ сатаан араарыллыбат, пропорцията	Тиэкис чаа´ын булан бы´аарар, итэ±э´ин к ³ нн ³ р ³ р. Кэрчик тиэмэ т ³ ´э с ³ пк ³ араарыллыбытын сыаналыыр. Абза´ы с ³ пк ³ о ² орорго, пропорциятын с ³ пк ³ туту´арга эрчиллэр. Тиэкис ис хо´оонун уонна	-105 с., 230 эрч. (тиэкис былаанын о ² ору ²) -106 с., 231 эрч. (биир этиигэ киирэн сылдьар 2 араас теманы арааран, туспа

					кэ´иллэр. Абзац кыйан арыллыбат. Судургу уонна уустук былаан. Былааны суруйуу ирдэбилэ (этии араа´а, биир тииптээх буолара). Рубрикация. Былаан итэ±э´э: тиэкис рубрикацията чуолкайа суох, былаана уонна ис хо´ооно с ³ п тдбэспэт (былаантан туоруур), былаан араас тутуллаах этиинэн суруллубут. Тиэкис тыла- ³ ´э. Тыл- ³ с тиэкис сыалыттансоругуттан, жанрыттан, т ³ ´э улаханыттан тутула. Литературнай	былаанын тэ ² нэн к ³ р ³ н, с ³ п тдбэспэт миэстэтин ыйан к ³ нн ³ р ³ р. Былаан этиитин чочуйар. Кэрчик тиэмэ±э аат буларга эрчиллэр. Судургу былаантан уустук былааны о ² орорго м ³ рэнэр.	абзац буолар гына хас да этиини сал±аан, ситэрэн суруйу ²) -£йт ³ н суруйуу
--	--	--	--	--	--	---	--

					нуорманы, тыл үрүйэтин (үзүс), истиил ирдэбилин тутууу.			
21		10.04		Хатылааын	1			
1		14.04		Аахпыттан суруйуу	1			
2 3 4	Саа тиибэ (22 чаас)	17.04 21.04 24.04		Тиекис сиилиир ньымата. Сэргээин.	3	Тиекис сиилиир ньыматын кэрүэ: сэргээин (туох буолбутуй?). тиекис тиибэ уонна аата. Тиекис иигэр сиилиир ньыманы кэлимсэ туаны (хатылааын). Сэргиир тиекис сүрүн ирдэбилэ (утумнаан кэпсээин). Этиини ситимниир ньыма (субуруччу ситим). Сахалы сэргиир ньыма уратыта (иккис этиигэ туаны кэрүтүтү, туохтуур кэмин атын суолтаа туттуу, ситимниир ньыма араа о.д.а.) Сэргиир тиекис жанра: кэпсээн, очерк, ыстатыйа, реферат, ахты, хроника, репортаж, интервью, биллэрии, о.д.а. Жанр сыала-сорууга, онтон тахсартиилэ, тыла-үс. Кэпсээн тутула: тэрүтэ (завязка), чыпчаала (кульминация), бүтүтэ развязка). Истиилэ, туттар тыла-үс.	Сэргиир, ойуулуур, тойоннуур тиеки араарар, аатын кытта тээн кэрүр. Бэриллит араас аатынан туох тиекис буолуон сүбүн сабаалыыр. Биир тиекискэ сэргиир, ойуулуур, тойоннуур кэрчиги булан кэрүр (чиэтии). Сэргиир тиекис жанрын быаарар. Ис хоооно хайдах арылларын, тутулун, истиилин, тылын-үсүн сыаналыыр. Сахалы-нууччалы ситимниир ньыма арааын сатаан туттар. 2-3 талбыт жанрын суруйарга эрчиллэр.	-Быраабыла. 234эрч., 109 с. (сэргиир ахты тиекистэ суруйуу ² . 2-3 пууннаах былаанна толкуйдаа ²). - ³ йт ³ н суруйууга бэлэмнэни ² .
5		28.04		ҕйт ³ н суруйуу. Оҥо сааым кэрэ кэмнэрэ	1			

6 7		5.05 805.		Ойуулаа'ын	2	<p>Ойуулуур тизкис сүрүн ирдэбилэ (ураты бэлиэни булан арийыы, ойуулаа'ын утума). Этиини ситимниир ньымата (кэжкэлэ'э ситим). Тыла'э'э. Судургу уонна уус-уран ойуулаа'ын. Уусуран си'илиир ньыма араа'а. сахалыы ойуулуур ньыма: дор±оону дьү'рэлээн туттуу, паараласпыт тыл, хо'уласпыт олохтоох тыл, о.д.а.</p> <p>Ойуулуур тизкис араа'а: предмети, дьизэ и'ин (интерьер), айылта к'эстүттүн, хамсырхарамайы, ки'и тас дьү'рүн, ис туругун ойуулаа'ын.</p> <p>Ойуулаа'ын сүрүн итэ±э'э: утары бэлиэни булан к'эрб'эт, булла сатаан си'илээ'ин, кизэргэтии, сахалыы ойуулуур ньыманы тутах ту'аныы о.д.а.</p>	<p>Ойуулуур тизкис бы'аар жанрын уус-уран си'илиир ты истиилин, сатаан сыаналыыр. ньыматын, булан к'ээн талбыт эрчиллэр. 3р'р. 2-3 суруйарга</p>	<p>113 с., 238 эрч. (билэр ки'игит майгыта-сигилитэ к'эст'эр курдук ойуулаан суруйу'). - хартынанан н суруйарга эрчилли.</p>
8		12.05		Айылта к'эстүттүн ойуулаан суруйуу (хартынанан)	1			

9 10		12.05 15.05		Тойонноо'ун	2 Тойонноо'ун сыала-сорууга. Тойоннуур тизкис тутула: тезис, дакаастабыл (аргумент), тымцк. Кылгатаан тойонноо'ун. Тезис ирдэбилэ: ³йд³мм³т, м³кк³рдээх боппурус (били²²и рйэ±э ки'и айыл±аны кыайан харыстыан с³п дуо); кылгас, чуолкай тутуллаах. Дакаастабыл к³рц²э: элбэх холобурунан итэ±этии, утары холобурунан итэ±этии (доказательство от противного), холобуртан тымцкэ а±алы (индукция), тымцгч холобурунан бигэргэтии (дедукция). Тымцк ирдэбилэ: тези'и кытта сибээ'э, кылга'а, тыла-³'³ чуолкайа. Тойоннуур тизкис тутулун, истиилин, ситимниир ньыматын, тылын-³'³ ырытар. Ис хо'оонун, ол аата тези'э с³бун, дакаастабыла сонунун, тымцгэ т³'³ тийимтиэтин сыаналыыр. Ситимниир ньыма араа'ын с³пк³ туттарга эрчиллэр. Бэйэтигэр чугас тиэмэни тойонноон суруйар. Тойонноо'ун тизкис ситимниир ньымата:	Тойоннуур тизкис тутулун, истиилин, ситимниир ньыматын, тылын-³'³ ырытар. Ис хо'оонун, ол аата тези'э с³бун, дакаастабыла сонунун, тымцгэ т³'³ тийимтиэтин сыаналыыр. Ситимниир ньыма араа'ын с³пк³ туттарга эрчиллэр. Бэйэтигэр чугас тиэмэни тойонноон суруйар.	
					субуруччу ситим, ситим тыл араа'а (онон, ол аата, ол и'ин, то±о, оччо±о, иннэ гынан, ол да буоллар, ол эрэри о.д.а.), кыбытык тыл (бастакыта, икки'э, биир ³тгнэн, атын ³тгнэн, биллэн турар, атыннык эттэххэ, о.д.а.) Тойонноо'ун сүрүн итэ±э'э: сыы'а тезис (м³кк³рэ суох (айыл±аны харыстыыр наада), дакаастабыл ситэтэ суох, ситэ итэ±эппэт, сыы'а тымцк (дакаастабылтан тутулуга суох), наада буолбат тыл-³с о.д.а.		
11		19.05		Сахам тылын кэскилэ. Ёйт³н суруйуу.	1 Тойонноон ³йт³н суруйуу.		
12 13		22.05		Хатылаа'ын	2		

14		26.05		Хонтуруолунай диктант	1			
15		29.05		Алҫаска ҫлэ	1			
	Барыга:	68 чаас			68 ч			